

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudce Ondřeje Mrákoty a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **ARMEX GLOBAL a.s.**, se sídlem Biskupský dvůr 2095/8, Praha 1 - Nové Město, zast. Mgr. Jakubem Hajdučíkem, advokátem se sídlem Sluneční náměstí 2588/14, Praha 5 - Stodůlky, proti žalovanému: **Finanční úřad pro hlavní město Prahu**, se sídlem Štěpánská 28, Praha 1, o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 6. 2019, čj. 5 A 39/2017-28,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně se žalobou domáhala vrácení vzniklého přeplatku na úroku, který nebyl žalobkyni vyplacen „z moci úřední“. V tom viděla nezákonný zásah. Povinnost vrátit přeplatek dovozovala z § 105 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Městský soud usnesením žalobu odmítl. Důvodem byla nepřípustnost zásahové žaloby, neboť nápravy se mohla žalobkyně domáhat jinými žalobními typy. To soud podpořil též tím, že žalobkyně vede v související věci jiné řízení: podala žalobu proti rozhodnutí, kterým Odvolací finanční ředitelství potvrdilo rozhodnutí žalovaného o zamítnutí námítky, v níž žalobkyně požadovala úrok z částky přiznaného, resp. na daňový účet žalobkyně již připsaného úroku.

[2] Žalobkyně (stěžovatelka) napadla usnesení městského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatelka kritizuje městský soud za to, že fakticky dospěl k meritornímu závěru, že tvrzený zásah není zásahem, ovšem o věci rozhodl jen procesně a žalobu odmítl. Soud tak připravil stěžovatelku o jednání. Navíc stěžovatelka nesouhlasí ani s nepřípustností žaloby. V tom kritizuje též judikaturu NSS.

[3] Kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a oprávněnou osobou. Důvodnost kasační stížnosti NSS posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů [§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.]; neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat bez návrhu.

[4] Kasační stížnost není důvodná.

[5] V první řadě považuje NSS za nezbytné zabývat se námitkou, že městský soud opomenul ve věci nařídit jednání, ačkoli o ně stěžovatelka výslovně požádala. Tato námitka však nemůže být důvodná. Jednání soudu je zásadně určeno k projednání a rozhodnutí věci samé (srov. § 49 odst. 1, § 51 odst. 1 a § 53 odst. 1 s. ř. s.). Jestliže tedy v projednávané věci bylo napadeno usnesení, kterým byla odmítnuta žaloba z procesních důvodů (nepřípustnost žaloby), nelze v nenařizení jednání spatřovat nezákonnost.

[6] Klíčovou otázkou nicméně je, zda žaloba byla odmítnuta v souladu se zákonem, respektive zda žaloba byla skutečně nepřijatelná.

[7] Stěžovatelka na podporu teze, že městský soud měl projednat žalobu meritorně, uvedla usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 12. 2008, čj. 8 Aps 6/2007-250, č. 1773/2009 Sb. NSS. Zde rozšířený senát mj. dovodil, že posouzení, „*zda úkon správního orgánu může být pojmově nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením ve smyslu § 82 s. ř. s., je otázkou důvodnosti žaloby (součástí rozhodnutí ve věci samé), nikoli otázkou existence podmínek řízení dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.*“. Městský soud však tento závěr porušit nemohl. Neposuzoval existenci zásahu, ale žalobu odmítl z důvodu dle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 85 s. ř. s., tedy proto, že žaloba byla dle zákona nepřijatelná kvůli nevyčerpání nápravy jinými dostupnými prostředky.

[8] NSS zdůrazňuje, že typologie správních žalob není v soudním řádu správním nastavena tak, aby si mezi nimi žalobci libovolně volili podle své aktuální potřeby či dokonce momentální nálady. Základním žalobním typem je vždy žaloba proti rozhodnutí, v případě prodlení správního orgánu s vydáním rozhodnutí (či osvědčení) je žalobci k dispozici žaloba nečinnostní. Žaloba zásahová připadá do úvahy jen tam, kde se žalobce nemůže bránit některým z obou právě uvedených žalobních typů. Současně je žaloba zásahová podrobena přísné podmínce principu subsidiarity, tedy přednosti zjednat nápravu uvnitř veřejné správy (§ 85 s. ř. s.).

[9] Stěžovatelka namítá, že žádost o vrácení přeplatku dle § 155 daňového řádu není zařazena mezi opravné prostředky. Proto odmítá názor městského soudu o tom, že měla vyčerpat opravné prostředky před podáním žaloby proti nezákonnému zásahu. Žalovaný měl prý vydat úrok z moci úřední. K tomu NSS uvádí, že § 85 s. ř. s. nehovoří o „opravných prostředcích“, ale obecněji o „jiných právních prostředcích“, kterými se lze domáhat ochrany či nápravy tvrzeného zásahu. Ve skutečnosti je dle NSS pro nynější věc zcela klíčová stěžovatelčina stručná polemika se závěry rozsudku ze dne 14. 12. 2017, čj. 9 Afs 286/2017-26, č. 3676/2018 Sb. NSS, věc *EKO Logistics I.*, a navazujícího rozsudku v téže věci ze dne 25. 4. 2019, čj. 9 Afs 298/2018-24, *EKO Logistics II.* (rozhodnutí v posléze uvedené věci řeší v podstatě stejnou otázku, jako je otázka nyní řešená). S těmito rozsudky stěžovatelka „principiálně“ nesouhlasí, považuje je za formalistické a nespravedlivé.

[10] Podle judikátu *EKO Logistics I.* je správce daně dle § 155 odst. 5 daňového řádu povinen o úroku z odpočtu DPH rozhodnout bezodkladně po vrácení odpočtu a tento úrok dle § 254 odst. 3 daňového řádu předepsat, a to do 15 dnů ode dne účinnosti rozhodnutí o přiznání úroku z vratitelného přeplatku na osobní účet plátce daně. Je-li daňový subjekt pasivní a o takto předepsaný úrok nežádá, nemá správce daně povinnost úrok vracet z úřední povinnosti

(NSS pro pořádek dodává, že na tuto věc nedopadá § 254a odst. 4 daňového řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2015, což stěžovatelka nyní nezpochybnuje). Shodně rozhodoval NSS opakovaně (např. rozsudek ze dne 18. 4. 2019, čj. 9 Afs 301/2017-31, bod 19, či cit. věc *EKO Logistics II.*). Protože stěžovatelka žádnou kvalifikovanou argumentaci proti této judikatuře nevznesla a zůstala jen na povšechných tezích o formalismu a nespravedlivosti této právní argumentace, NSS v detailech odkazuje na tuto judikaturu, zejména na rozsudky ve věci *EKO Logistics I.* a *EKO Logistics II.*

[11] V nynější věci proto byla stěžovatelka povinna využít institutu žádosti o vrácení přeplatku podle § 155 daňového řádu. Rozhodnutí daňových orgánů vydaná v takto započatém řízení lze poté přezkoumat na základě žaloby proti rozhodnutí ve smyslu § 65 násl. s. ř. s.

[12] Pokud by snad NSS akceptoval nynější procesní postup stěžovatelky, umožnil by žalobcům fakticky si *ad hoc* vybrat, zda budou žalovat žalovaného „rovnou“ zásahovou žalobou, anebo zda budou volit daňovým řádem předvídanou cestu řízení před daňovými orgány (s eventuální na to navazující žalobou proti rozhodnutí vzešlému z tohoto řízení). Soudní řád správní jistě neumožňuje využít žalobu proti nezákonnému zásahu jako faktickou náhražku rozhodnutí správního orgánu. Jak správně uvedl městský soud, žaloba proti nezákonnému zásahu bude naproti tomu představovat zákonný (a nutno dodat, efektivní) způsob ochrany práv stěžovatelky například tehdy, pokud by rozhodnutí o vrácení přeplatku existovalo, ale správní orgán by přesto prodléval s jeho vrácením.

[13] NSS proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[14] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. října 2019

Zdeněk Kühn
předseda senátu